

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/128/2022
Identifikačné číslo spisu:	2111218177
Dátum vydania rozhodnutia:	26.10.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:2111218177.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkýň 1/ P., narodennej I., bývajúcej v V., F., 2/ J..., narodennej XX. H.X, bývajúcej v V. F., obe zastúpené E., advokátkou so sídlom v Trnave, Y, proti žalovaným 1/ G., narodeného I. bývajúcemu v TK., F., 2/ C. narodennej I., bývajúcej v V., F., obaja zastúpení advokátskou kanceláriou SOPKO LEGAL s.r.o., so sídlom v Trnave, Paulínska 24, IČO: 47 631 741, o vypratanie nehnuteľnosti a o vzájomnej žalobe o určenie vlastníctva a o určenie hranice, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 14C/118/2011, o dovolaní žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 09. novembra 2021 sp. zn. 25Co/71/2020, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalobcovia 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trnava (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 26. novembra 2019 č. k. 14C/118/2011-765 rozhodol tak, že výrokom I. žalovaným v 1. a 2. rade uložil povinnosť vypratať v prospech žalobkýň v 1. a 2. rade miestnosť označenú ako číslo 1 o výmere 2,35 m x 5,50 m v Stanovisku autorizovaného geodeta a kartografa k majetkovej hranici A.. J. R. zo dňa XX.XX.XXXX, ktoré tvorí prílohu rozhodnutia, nachádzajúcu sa v rodinnom dome súp. č. XXX postavenom na pozemku parcela č. XXX o výmere 394 m², zastavané plochy a nádvoria, v katastrálnom území V., obec V., zapísanom na LV č. XXXX Okresného úradu V., katastrálny odbor, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku; výrokom II. súd prvej inštancie konanie o vzájomnej žalobe o určenie vlastníctva k spornej časti miestnosti a o vzájomnej žalobe o určenie hranice medzi pozemkami parcely č. XXX/X, zapísanej na LV č. XXXX a parcely č. XXX, zapísanej na LV č. XXXX v časti spornej miestnosti zastavil; výrokom III. vzájomnú žalobu vo zvyšnej časti zamietol; výrokom IV. žalobkyni v 1. rade a žalobkyni v 2. rade priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100% a výrokom V. rozhodol, že štát má nárok voči žalovaným v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

1.1. Súd prvej inštancie konštatoval, že právni predchodcovia žalovaných, teda priamo nadobúdatelia nehnuteľnosti na základe kúpnej zmluvy v roku 1948, mali z Geometrického plánu č. XXX/XXXX

vedomosť o priebehu hranice medzi nezastavanými, ale aj medzi zastavanými časťami nehnuteľnosti, ktorá bola v pláne vyznačená červenou čiarou, a ktorá prebiehala kolmo medzi stenou stavby od F. ulice ku stene stavby od P. ulice. Táto červená čiara bola v časti stavby rovná, nemenila smer tak ako by tomu bolo v prípade, ak by ohraňovala spornú časť miestnosti pozdĺž nosného múru v tvare, ako je miestnosť užívaná od roku 1948 až doposiaľ a tak, že by mohli nadobudnúť dojem, že časť miestnosti je súčasťou ich domu. Geometrický plán mali k dispozícii nadobúdateľa stavby už v čase podpisovania kúpnej zmluvy. Z týchto skutočností súd potom dospel k záveru, že už samotný Z. F. starší, nar. v roku XXXX, v čase uzavretia kúpnej zmluvy, nebol dobromyseľný v presvedčení, že mu sporná časť miestnosti patrí, i keď túto časť užíval, keď už na začiatku držby vedel o tom, že spornú časť miestnosti vlastní niekto iný. Tu je potrebné uviesť, že samotný Z. F. nar. v roku XXXX ako navrhovateľ uviedol v návrhu na vyporiadanie spoluvlastníctva (v konaní sp. zn. XXC/XXX/XX), že predmetom kúpy bola iba časť zo súvislej stavby, a to vyznačená deliacou čiarou na geometrickom pláne, ktorý spracoval dňa 20.4.1948 A. A. X., ako podklad k uzavretiu kúpnej zmluvy. Následne potom ani ďalší vlastníci domu súp. č. XXX, nemohli byť dobromyseľní v presvedčení, že časť miestnosti, ktorú užívali im patrí, keď už ich predchodca Z. F. starší, nar. v roku XXXX pri nástupe do držby nesplnil podmienky vydržania. Tak pri VOZ ako aj pri Občianskom zákonníku z roku 1950 platila zásada, že vydržaciú dobu svojho predchodcu si mohol započítať len ten, kto nadobudol oprávnenú držbu od oprávneného držiteľa. Tomu tak nebolo v danom prípade, keďže Z. F. nar. v roku 1923 nebol oprávneným držiteľom, a preto si jeho právni nástupcovia nemohli započítať jeho vydržaciú dobu. Podmienky vydržania pritom musia byť splnené kumulatívne, ak nie je splnená čo len jedna z nich, k vydržaniu nedochádza. Oprávneným držiteľom je ten, kto bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí. Tieto okolnosti musí v spore preukázať držiteľ veci, čo však žalovaní nepreukázali, keď k oprávnenosti držby ich právneho predchodcu žiaden dôkaz nepredložili ani neoznačili, a to aj napriek riadnemu poučeniu zo strany súdu.

1.2. Súd prvej inštancie k námietke žalovaných vo vzťahu k technicko-hospodárskemu zameraniu (THM) vykonanému v roku 1974, kedy došlo k zmene zapísanej výmery parciel č. XXX a č. XXX tak, že parcela č. XXX sa zmenšila o 42 m² a parcela č. XXX sa zväčšila o 27 m² uviedol, že technicko-hospodárske mapovanie nemá konštitutívny charakter, nemôže na základe merania dôjsť k zmene vlastníctva, pretože ním ide len o zameranie v teréne. Na výsledku merania, by nič nezmenila ani prípadná účasť pôvodných vlastníkov a ich námietky voči priebehu hraníc obnovovaných pozemkov. K uvedenému sa vyjadril aj svedok A. R. (autorizovaný geodet a kartograf), ktorý uviedol, že cieľom veľkého mapovania v roku 1974 bolo zamerať existujúci stav, čo bolo porovnávané s pôvodným stavom pred týmto rokom. Pokiaľ bol pozemok z hľadiska hraníc a m² v rámci dovolenej odchýlky, automaticky sa zapísal nový stav už aj so zapísaním dovolenej odchýlky; kde rozdiel v hraniciach alebo vo výmere prekračoval dovolenú odchýlku, zapísala sa do katastra len parcela registra „C“ s výmerou, ale nezapísala sa na LV. Nie je pritom pravdivé ani ďalšie tvrdenie žalovaných, že technicko-hospodárske meranie nebolo pôvodnými vlastníckmi odsúhlasené, keď v spise tunajšieho súdu vedenom pod sp. zn. 9C/1732/80 je ako príloha založený originál Objednávky na oznámenie podkladov pre zápis v evidencii nehnuteľností, daná Strediskom geodézie v V. č. I. zo dňa 22.9.1980 vo veci identifikácie parciel, z ktorej súd zistil, že po THM boli pôvodné parcely prečíslované a výmera bola zmenená v dohodnutých odchýlkach, pričom s identifikáciou výmer vyjadril súhlas Dr. C. F., ktorý predmetnú listinu aj podpísal. Dr. C. F. bol v tej dobe jedným zo spoluvlastníkov nehnuteľnosti. Tiež je potrebné uviesť, že pokiaľ by aj mali pôvodní vlastníci nejaké výhrady voči THM, tieto mali uplatniť už v tej dobe, keďže v súčasnej dobe je už neskoro na to, niečo namietať s očakávaním, že súd na to v tomto konaní prihliadne.

1.3. Po vyhodnotení všetkých vykonaných dôkazov, každý zvlášť a v ich vzájomnej súvislosti, dospel súd k záveru, že žaloba o vypratanie je dôvodná, keďže bolo jednoznačne preukázané vlastníctvo žalobkyň k spornej časti miestnosti v čase nadobudnutia nehnuteľností právnyimi predchodcami strán sporu v roku 1948 boli rozdelené Geometrickým plánom č. XXX/XXXX A. A. X.. Tento geometrický plán bol súčasťou kúpnych zmlúv a kupujúci vrátane právnych predchodcov žalovaných mali geometrický plán k dispozícii a predchodcovia žalovaných nenadobudli vlastníctvo k spornej časti miestnosti vydržaním. Žalovaní za celé konanie súdu nepreukázali nadobudnutie vlastníctva k tejto časti miestnosti žiadnym spôsobom, teda žiadnou zmluvou ani vydržaním, nepreukázali ani to, že by stavba bola delená nejakým iným geometrickým plánom a nepredložili dôkaz ani o tom, že by hranica stavieb bola iná ako hranica stanovená Geometrickým plánom A. A. X..

1.4. Žalovaní dňa 17.4.2012 doručili súdu písomné podanie, obsahom ktorého bola aj vzájomná žaloba, ktorou sa domáhali určenia, že sporná miestnosť číslo 1 je súčasťou rodinného domu súp. č. I. a je v bezpodielovom spoluvlastníctve žalovaných z dôvodu jej vydržania. Zároveň žiadali, aby súd určil, že hraničná čiara medzi pozemkami parcela č. I./X- zastavané plochy a nádvoria, č. I./X- zastavané plochy a nádvoria a č. I./X- zastavané plochy a nádvoria, nachádzajúcimi sa v katastrálnom území V., zapísanými na LV č. XXXX a medzi pozemkami parcela č. XXX- zastavané plochy a nádvoria a č. XXX- záhrady, nachádzajúcimi sa v katastrálnom území V., zapísanými na LV č. XXXX, prechádza bodmi č. 8-23, 23-24, 24-25, 25-26 a bodmi 26-27 po vonkajšom obvode spornej miestnosti, v zmysle geodetického zamerania č. 5 obsiahnutého v Zameraní skutkového stavu pozemkov p.č. XXX/X, :/2, :/3, :/4 a p.č. XXX, XXX v katastrálnom území V. a porovnanie aktuálneho stavu s pôvodnou katastrálnou mapou a s GP, ktoré delili predmetné pozemky, vyhotoveného spoločnosťou D. spol. s.r.o., č. XXX/XXXX.

1.5. Pokiaľ ide o prvú časť vzájomnej žaloby, ktorou sa žalovaní domáhali určenia vlastníctva k spornej časti miestnosti, v tejto časti súd konanie zastavil, nakoľko predmetom konania v zmysle žaloby žalobkyní bolo vypratanie časti miestnosti a súd sa ako otázkou predbežnou pri posudzovaní dôvodnosti tejto žaloby musel zaoberať vlastníctvom k predmetu sporu. Z toho dôvodu bolo potrebné konanie o vzájomnej žalobe na určenie vlastníctva zastaviť, nakoľko otázkou určenia vlastníctva sa súd už zaoberal ako otázkou predbežnou v rámci prejednávania žaloby, takže riadnemu prejednávaniu vzájomnej žaloby s rovnakým obsahom, bránila prekážka začatého konania na základe pôvodnej žaloby.

1.6. Druhým výrokom vzájomnej žaloby sa žalovaní domáhali určenia hranice medzi pozemkami parcela č. XXX/X- zastavané plochy a nádvoria, č. XXX/X- zastavané plochy a nádvoria a č. XXX/X- zastavané plochy a nádvoria vo vlastníctve žalovaných a medzi pozemkami parcela č. XXX- zastavané plochy a nádvoria a č. XXX- záhrady vo vlastníctve žalobkyní a to tak, aby hranica prechádzala bodmi č. 8-23, 23-24, 24-25, 25-26 a bodmi 26-27 po vonkajšom obvode spornej miestnosti, ako sú zakreslené v geodetickom zameraní č. 5 obsiahnutom v Zameraní skutkového stavu pozemkov p.č. XXX/X, :/2, :/3, :/4 a p.č. XXX, XXX v katastrálnom území V., vyhotovenom spoločnosťou D. spol. s.r.o., č. XXX/XXXX (pozn.: č.l. 94 spisu). Porovnaním geodetického zamerania č. 5 s Geometrickým plánom č. XXX/XXXX A. X. a s Geometrickým plánom č. XXX-XXX-XXXX-XX zo dňa 5.10.1989 znalkyne H., dospel súd k záveru, že vzájomná žaloba v tejto časti nie je dôvodná. Pokiaľ ide o hranicu určenú bodmi č. 8-23, 23-24, 24-25, 25-26 a kúsok hranice za bodom 26 postupujúcou po hrubo vyznačenej čiare až po pravý uhol na čiare, v zmysle geodetického zamerania č. 5, je potrebné skonštatovať, že to je vyznačenie hranice, ktoré je zhodné s hranicou pozemkov vo vlastníctve žalovaných a žalobkyní určenou už Geometrickým plánom č. XXX-XXX-XXXX-XX zo dňa 5.10.1989, ktorý sa stal súčasťou rozhodnutia súdu v konaní sp. zn. 12C/106/1994, ktorým bolo zrušené a vyporiadané spoluvlastníctvo medzi Z. F., C. F., C. F., R. E. a K. F.. Priebeh hranice určenej týmito bodmi, počas tohto konania nebol sporný, nenamietali správnosť určenej hranice žalobkyne a v podstate ani žalovaní, keď dokazovanie počas celého konania bolo sústredené len na priebeh hranice v rámci stavby, týkajúcej sa spornej časti miestnosti. Z toho dôvodu súd konštatuje, že ohľadom priebehu hranice určenej bodmi č. X-XX, 23-24, 24-25, 25-26 a kúsok za bodom 26, spor medzi stranami nebol, tým teda ani dôvod, aby súd o priebehu hranice určenej spomenutými bodmi rozhodoval. Z uvedeného dôvodu bolo potrebné vzájomnú žalobu v tejto časti ako nedôvodnú zamietnuť, ako to bolo rozhodnuté vo výroku III. rozsudku.

1.7. Pokiaľ ide o určenie hranice medzi bodmi 26-27 v časti týkajúcej sa vonkajšieho obvodu spornej miestnosti, ako je zakreslená v geodetickom zameraní č. 5, tu bolo potrebné konanie o vzájomnej žalobe opäť zastaviť pre prekážku začatého konania na základe pôvodnej žaloby, nakoľko konanie o pôvodnej žalobe začalo skôr a už pri prejedaní tejto žaloby sa súd touto otázkou zaoberal, a aj dospel k záveru ohľadom priebehu hranice medzi stavbami, a to spôsobom ako určil už A. X. v Geometrickom pláne č. XXX/XXXX a ako bolo konštatované aj Geometrickým plánom č. XXX-XXX-XXXX-XX zo dňa 5. októbra 1989. Vzhľadom na vyššie uvedené rozhodnutie súdu o vzájomnej žalobe, súd nevykonával žalovanými navrhnutý dôkaz ustanoviť znalca na vypracovanie geometrického plánu na určenie hranice, pretože by nešlo o hospodárne vykonaný dôkaz.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), na odvolanie žalovaných 1/ a 2/, rozsudkom z 09. novembra 2021 sp. zn. 25Co/71/2020 rozhodol tak, že:

„I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v časti vypratania (výrok I.) potvrdzuje.

II. V časti vzájomnej žaloby o určenie vlastníctva k spornej nehnuteľnosti (prvá časť výroku II.) mení tak, že vzájomnú žalobu v tejto časti zamieta.

III. Vo zvyšnej časti (druhá časť výroku II. a výrok III.) vzájomného návrhu o určenie hraníc a v časti trov konania (výrok IV. a V.) napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ruší a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.“

2.1. Odvolací súd po doplnení dokazovania dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v časti vypratania miestnosti označenej ako číslo 1 o výmere 2,35 m x 5,50 m v Stanovisku autorizovaného geodeta a kartografa k majetkovej hranici A. J. R. z 23. novembra 2009 nachádzajúcu sa v rodinnom dome súp. č. I. postavenom na pozemku parc. č. I. o výmere 394 m², zastavané plochy a nádvoría, v k.ú. V, obec V, zapísanom na LV č. XXXX Okresného úradu V, katastrálny odbor je dôvodné potvrdiť.

2.2. Žalovaní vo svojom odvolaní ako prvú odvoláciu námietku uvádzali nedostatok pasívnej legítimácie. Namietali, že nehnuteľnosť, ktorej vypratania sa žalobkyne domáhajú neužívajú, bývajú v stavbe so súpisným číslom XXXX, objekt od ulice a túto časť nehnuteľnosti užívali len do roku 2010, keď sa predný objekt prerábal a toho času zadný objekt obývali ostatné osoby, členovia ich rodiny. Predmetom tohto konania je žaloba o vypratanie (reivindikačná žaloba). Reivindikačnou žalobu uplatňuje vlastník právo na vydanie veci (vypratanie nehnuteľnosti) proti tomu, kto mu ju neoprávnene zadržuje. Žalobcom - aktívne legítimovanou osobou je vždy vlastník veci a žalovaným je ten, kto má vec vo faktickej moci (v držbe alebo detencii) bez právneho dôvodu. Pasívnu legítimáciu v danej veci má ten, kto má spornú vec fakticky vo svojej moci, a aj keď ju môže vydať resp. vypratať, neprávom to odopiera urobiť. Určenie pasívne legítimovanej osoby je tradičným problémom reivindikácie. Žalovaným má byť ten kto má vec u seba, detentor, ale aj držiteľ, teda ten, kto má možnosť vec vydať. Vychádza sa z toho, že detentor vec užíva so súhlasom držiteľa, detentor si neuplatňuje vlastnícke právo a ako žalovaný by mohol účel konania zmať tým, že by vec kedykoľvek vrátil (prestal užívať) držiteľovi. Preto je dôvodné za pasívne legítimovaných považovať v danej veci žalovaných, držiteľov miestnosti majúcej sa vypratať, keď prístup do tejto miestnosti vedie len z ich nehnuteľnosti. Je irelevantné, kto v skutočnosti miestnosť užíva, keďže ju môže užívať len so súhlasom (vo forme umožnenie prístupu) žalovaných.

2.3. Žalovaní vo svojom odvolaní namietajú vlastnícke právo žalobkýň k spornej miestnosti. Súd prvej inštancie správne ako predbežnú otázku riešil otázku vlastníctva spornej miestnosti majúcej sa vypratať a správne uzavrel, že táto je vo vlastníctve žalobkýň. Žalobkyne preukázali nadobudnutie vlastníctva spornej miestnosti ich právnymi predchodcami Y. L. s manželkou, a to kúpnopredajnou zmluvou zo dňa 20. apríla 1948, ktorej súčasťou je geometrický plán a výkaz plôch na rozdelenie parciel XXX, XXX z 20. apríla 1948 vyhotovený A. C. X.. Geometrický plán vyznačil majetkovú, reálnu aj právnu hranicu nehnuteľností domu aj pozemku. V čase nadobudnutia vlastníctva nehnuteľnosti rodinného domu súp. č. XXX postavenom na pozemku parc. č. XXX o výmere 394 m², zastavané plochy a nádvoría, v k.ú. V, obec V, zapísanou na LV č. XXXX Okresného úradu V, katastrálny odbor právnymi predchodcami žalobkýň platil princíp akcesority, teda všetko čo vzíde na pozemku, včítane stavieb a čo je s pozemkom pevne spojené, sleduje právny osud pozemku. Platila teda zásada vychádzajúca z princípu akcesority, že súčasťou pozemku je všetko, čo je s pozemkom prirodzeným alebo umelým spôsobom spojené. Išlo o princíp akcesorium selevit suum principale, z ktorého sa postupne vyvodila všeobecná zásada superficies solo cedit. Od tejto zásady je odvodená parémia, že stavba je súčasťou pozemku - aedificatio solo cedit a táto zásada platila až do prijatia Občianskeho zákonníka z roku 1950. Nedôvodnou je preto námietka žalovaných, že oni sú vlastníkami miestnosti keďže vlastníctvo pozemku a stavby nemuselo a nemusí byť totožné. V prípade časti miestnosti majúcej sa vypratať sa nejedná o samostatnú vec, miestnosť nemá vlastné základy, využíva nosné konštrukcie rodinného domu žalobkýň. Táto miestnosť ako súčasť veci nie je spôsobilým predmetom občianskoprávneho vzťahu. Súčasť veci zdieľa to čo sa po právnej stránke týka hlavnej veci (v tejto súvislosti vid' rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 3Cz/3/90 z 31.1.1990 a sp. zn. 22Cdo/1105/2003 z 8. októbra 2003). Súčasť veci prechádza na nadobúdateľa veci (nehnuteľnosti) bez ohľadu na to, či bola v zmluve o prevode vlastníckeho práva výslovne uvedená. Súčasť veci nemôže byť predmetom vydržania (vid' rozsudok NS ČR sp. zn. 28Cdo/5175/2007 zo 16. júla 2008. Odvolací súd vzhľadom k posúdeniu, že miestnosť resp. časť miestnosti o výmere 2,35 m x 5,50 m majúca sa vypratať nie je samostatnou vecou, ale je súčasťou rodinného domu žalobkýň a v čase nadobudnutia vlastníckeho práva právnymi predchodcami žalobkýň v

roku 1948 bola súčasťou ich pozemku v zmysle vtedy platnej zásady akcesority, patrila právnym predchodcom žalobkyní. Dospel k jednoznačnému záveru, že časť miestnosti, ktorej vypratania sa žalobkyne domáhajú je súčasťou ich stavby rodinného domu, je stavebne závislá na ich rodinnom dome a navyše táto miestnosť ani nemôže byť zapísaná v katastri nehnuteľností. Podľa skutkových zistení súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu, sporná časť miestnosti nemá vlastné základy, ani spodné či vrchné steny, využíva nosné konštrukcie rodinného domu žalobkyní, a to ako podlahu, tak i strop. Z toho nesporne vyplýva vzájomný stavebnotechnický vzťah medzi prízemím objektu a strechou objektu, povalou objektu. Predmetná časť miestnosti jednoznačne tvorí súčasť domu žalobkyní. Súčasť veci nie je spôsobilým predmetom občianskoprávného vzťahu a zdieľa to, čo po právnej stránke sa týka veci hlavnej. Z rozsudku zo 16. júla 2008 sp. zn. 28Cdo/5175/2007 uverejnenom v Súbore civilných rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu, C.H.BECK, č. C6396, vyplýva, že súčasť veci nemôže byť predmetom vydržania vlastníckeho práva. Pokiaľ teda právny predchodca žalobkyní nadobudol pozemok, nadobudol na tomto pozemku i dom vrátane miestnosti, ktorej vypratania sa žalobkyne domáhajú. Žalovaní ani ich právni predchodcovia vlastnícke právo k tejto súčasti domu vydržaním nadobudnúť nemohli. Predmetná miestnosť nie je samostatným predmetom, ale je súčasťou domu žalobkyní. Súčasť veci zdieľa právny osud veci hlavnej a nie je možné samostatne vydržať miestnosť v rodinnom dome. Žalovaní sa nikdy nemohli stať vlastníckmi miestnosti, nemohli nadobudnúť vlastnícke právo k súčasti domu žalobkyní. Žalobkyne preukázali svoje vlastnícke právo, preukázali že žalovaní neoprávnene zasahujú do ich vlastníckeho práva, žalovaní nemohli miestnosť, ktorej vypratania sa žalobkyne domáhajú vydržať, pretože nejde o samostatnú vec ale o súčasť veci a súčasť veci nemôže byť predmetom vydržania.

2.4. Vo zvyšnej časti vzájomnej žaloby odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti je nepreskúmateľný. Povinnosťou súdu prvej inštancie bude v tejto časti vzájomnej žaloby vyzvať žalovaných na preukázanie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Súd by samozrejme nemohol vytýčiť hranice inak než ako sú uvedené v žalobnom petite. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie mal poučiť, vyzvať žalovaných na odstránenie vady vzájomnej žaloby (viď napr. rozhodnutie NS ČR sp. zn. 22Cdo/2035/2003). Odvolací súd zrušil i výrok o trovách konania, keď súčasťou nového rozhodnutia bude i rozhodnutie o trovách celého konania.

3. Proti výroku I. rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

3.1. Dovolatelia sú názoru, že právnou otázkou, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, je otázka, či v závislosti od okolností konkrétneho prípadu časť miestnosti môže byť spôsobilým predmetom vydržania. Žalovaní sa nestotožňujú s právnym názorom odvolacieho súdu, že sporná časť miestnosti je súčasťou hlavnej stavby žalobkyní, a že sporná časť miestnosti nie je spôsobilou byť predmetom občianskoprávných vzťahov a ani predmetom vydržania. Zastávajú názor, že súdna prax pripúšťa aj vydržanie hmotnej majetkovej podstaty (zložky), ktorá inak nie je samostatnou vecou (napr. časť parcely, časť stavby), ak sa stáva súčasťou inej existujúcej veci, resp. ak ju možno pričleniť k existujúcej veci (inej susediacej parcele alebo susediacej stavbe). Nielen žalovaní, ale aj Z. F. ml., (ktorého vydržacia doba pre vydržanie spornej miestnosti žalovanými plne postačuje) sa ujali dobromyseľnej držby spornej časti miestnosti v súvislosti s nadobúdacími titulmi k stavbe so s.č. XXX a v dobromyseľnom presvedčení, že im sporná časť miestnosti patrí (nielen na základe zameraných výmer stavby s.č. XXX v znaleckých posudkoch, ale aj na základe pôdorysov tvoriacich ich prílohy). Zároveň v čase vlastníctva stavby so súpisným číslom XXX a súvisiacich pozemkov žalovanými, a tiež Z. F. ml. platil súčasný Občiansky zákonník č. 50/1964 Zb., ktorý rozlišuje vlastnícky režim pozemku a stavby; pre účel posudzovania vydržania a tiež dobromyseľnosti je potom bez právneho významu, akú podobu mal geometrický plán A. X. č. XXX/XXXX v roku 1948, kedy dom žalovaných nadobúdala Z. F. st.. Žalovaní zastávajú právny názor, že aj sporná časť miestnosti je spôsobilou byť predmetom vydržania, pretože sa vydržaním sa nestáva samostatnou vecou, ale stáva sa imanentnou súčasťou stavby žalovaných so s.č. XXX. Právnym titulom vydržania sú nadobúdacie tituly žalovaných, resp. nadobúdací titul ich právneho predchodcu Z. F. ml. a dobromyseľnosť ich držby je daná nielen vyššie uvedenými znaleckými posudkami, z ktorých je zjavné, že sporná „miestnosť č. 1“ ako časť miestnosti je súčasťou stavby so súpisným číslom XXX (z pôdorysov ako i výmer), ale aj nerušenosťou ich držby počas obdobia presahujúceho 10 rokov.

3.2. Dovolatelia namietajú aj nedostatočné a nepreskúmateľné odôvodnenie vo vzťahu k posudzovaniu vlastníckej hranice pozemkov ako základu pre určenie hraníc stavieb č. XXX a XXX v roku 1948. Odvolací súd i súd prvej inštancie deľbu stavby v roku 1948 odvodzovali práve od deľby pozemkov geometrickým plánom A. X. č. XXX/XXXX, ktorý by však bol relevantným len vtedy, ak by bol súladný, resp. vychádzal z vtedajšej pozemkovoknižnej mapy, a následne by bol riadne premietnutý do pozemkovoknižnej mapy a nadväzne katastrálnej mapy. Bez toho, aby súd zisťoval, kde vznikol nesúlad (či má tento nesúlad pôvod v nesprávnom geometrickom pláne A. X., príp. či aktuálne evidované hranice pozemkov zodpovedajú tomuto geometrickému plánu), je predčasný záver o tom, kto sa v roku 1948 (bez ohľadu na následnú otázku vydržania žalovanými) stal vlastníkom „miestnosti č. 1“, keďže aktuálna katastrálna mapa je podľa vyjadrenia Úradu, geodézie, kartografie a katastra SR zjavne nesprávna. Žalovaní v konaní opakovane poukazovali na potrebu logickej nadväznosti dokazovania, a to v prvom rade vyriešenie skutočného priebehu vlastníckej hranice pozemkov, a až následne posudzovanie, kto sa mal stať vlastníkom spornej „miestnosti č. 1“ v zmysle geometrického plánu č. XXX/XXXX A. X..

3.3. Taktiež žalovaní opakovane a od počiatku namietajú, že v konaní nie sú pasívne vecne legitimovaní, pretože nie sú užívateľmi „miestnosti č. 1“. Žalovaní bývajú v dome so súpisným číslom XXXX, nachádzajúci sa na adrese F. v V. (umiestnený smerom k ulici F. a rodičia žalovanej 2/ bývajú v dome so súpisným číslom XXX na adrese F. X v V. (umiestnený v zadnej časti pozemku smerom k ulici P.), pričom oba domy sú samostatné a stavebne neprepojené. Podľa názoru žalovaných oba súdy postupovali nesprávne, keď ustálili pasívnu vecnú legitimáciu žalovaných v konaní. Žalovaní nemôžu byť zaviazaní na vypratanie časti miestnosti, ktorú dlhodobo neužívajú, dokonca za situácie, kedy je zjavné, kto „miestnosť č. 1“ skutočne drží a užíva, a to rodičia žalovanej 2/. Žalovaní 1/ a 2/ navrhujú, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v časti výroku I. ako aj rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku I. zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a nové rozhodnutie.

3.4. Spornú časť miestnosti užívajú ako kuchyňu rodičia žalovanej 2/, pričom táto kuchyňa je súčasťou 1-izbového bytu tvoriaceho stavbu so súpisným číslom XXX. Rodičia žalovanej 2/ sú osobami vo vyššom dôchodkovom veku, dom so súpisným číslom XXX je ich obydľím a nevlastnia žiadnu inú nehnuteľnosť, do ktorej by sa mohli presťahovať. 1-izbový byt by sa vypratáním kuchyne stal neobývatelným. S ohľadom na ujmu rodičov žalovanej 2/, ktorá by im bola spôsobená vypratáním kuchyne, a to tak v podobe fyzickej, psychickej (stres zo straty bývania) a v podobe vzniku majetkovej škody (vypratanie miestnosti - kuchyne inštalovanej na mieru - je úkonom, pri ktorom nemožno obnoviť jej pôvodný stav), majú dovolatelia za to, že ide o dôvod hodný osobitného zreteľa na to, aby dovolací súd do rozhodnutia o dovolaní podľa § 444 ods. 1 CSP odložil vykonateľnosť rozsudku súdu prvej inštancie a rozsudku odvolacieho súdu.

4. Žalobkyne 1/ a 2/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedli, že v tejto konkrétnej veci rozhodnutie odvolacieho súdu nezávisí od vyriešenia, či časť miestnosti môže byť predmetom vydržania, a táto právna otázka je pre vec irelevantná. Miestnosť nachádzajúca sa na II. podlaží a na pozemku vo vlastníctve žalobkýň nie je samostatnou vecou. Ak by malo prísť k reálnemu rozdeleniu stavieb, tak reálnym rozdelením vzniknuté časti musia byť samostatnými vecami. To znamená, že reálne rozdelenie stavby je možné len vo vertikálnom smere, v žiadnom prípade nie v horizontálnom smere, ktorého sa dožadujú žalovaní. Odvolací súd sa vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami žalovaných, potrebnými k spravodlivému rozhodnutiu vo veci. Za účelom dosiahnutia vlastníctva miestnosti žalovaní namietajú všetko a aj to, čo už sami potvrdili. Ako napríklad hranice pozemkov strán konania. Od roku 1948 bolo vypracovaných niekoľko geometrických plánov na odčlenenie pozemkov, a to aj žalovanou stranou a predložené žalovanou stranou v konaní. Ak by bola vada hraníc pozemkov, niektorý zo znalcov geodetov by musel vadu riešiť a nemohli by byť geometrické plány zapísané v katastri nehnuteľností. V odvolacom konaní bola otázka na žalovaných, aby uviedli naliehavý právny záujem na určenie hranice pozemkov. Nevedeli dôvod uviesť. Hranica pozemkov, ktorej určenia sa žalovaní vzájomnou žalobou domáhajú je pre rozhodnutie vo veci vlastníctva miestnosti a jej vydania spoluvlastníkom irelevantná. Ďalej subjektom majetkových práv sú žalovaní, pričom práva a povinnosti týkajúce sa predmetnej nehnuteľnosti vznikli a vznikajú priamo im. Žalovaní ako vlastníci sú nositeľmi právnej povinnosti, a preto pasívna vecná legitimácia je správna. Osobu nájomcu/užívateľa je možné meniť. Podľa žalobkýň nie je dôvod na odklad vykonateľnosti rozhodnutia podľa §444 ods. 1 CSP. Súd

nemôže chrániť a zastierať protiprávne konanie a považovať to za dôvody hodné osobitného zreteľa. Žalobkyne navrhujú, aby dovolací súd dovolanie odmietol, vykonateľnosť neodkladal a žalobkyniam priznal náhradu trov dovolacieho konania.

5. Podľa § 444 ods. 1 CSP, dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

6. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (pozri napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/144/2019 alebo 2Cdo/91/2021, ktoré prešlo aj testom ústavnosti, viď IV. ÚS 578/2022 a v ňom odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4SŽ/165/95).

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, a to z nasledujúcich dôvodov:

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Žalovaní 1/ a 2/ vyvodzujú prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietali nepreskúmateľnosť a nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu.

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

12. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď dovolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

13. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sudy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vétrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*).

14. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premisí dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

15. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť, je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

16. V konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

17. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolatelia namietali nedostatočnosť dôvodov odvolacieho rozhodnutia, pričom najmä poukazovali na posudzovanie vlastníckej hranice pozemkov ako základu pre určenie hraníc stavieb č. XXX a XXX; ako aj na to, že sudy postupovali nesprávne, keď ustálili pasívnu vecnú legitímáciu žalovaných v konaní.

18. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie

odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v spojení s odôvodnením dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Vzhľadom k tomu, že odvolací súd sa v odôvodnení dovolaním napadnutej časti stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, táto časť rozhodnutia odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie. Oba sudy nižšej inštancie v odôvodneniach svojich rozhodnutí podrobne popisali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlili ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdili, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali, a z ktorých vyvodili svoje právne závery.

18.1. Odvolací súd náležite v bode 16. zdôvodnil, že žalobkyne preukázali nadobudnutie vlastníctva spornej miestnosti ich právnymi predchodcami Y. L. s manželkou, a to kúpnopredajnou zmluvou zo dňa 20. apríla 1948, ktorej súčasťou je geometrický plán a výkaz plôch na rozdelenie parciel XXX, XXX z 20. apríla 1948 vyhotovený A. C. X.. Geometrický plán vyznačil majetkovú, reálnu aj právnu hranicu nehnuteľností domu aj pozemku. V čase nadobudnutia vlastníctva nehnuteľností rodinného domu súp. č. XXX postavenom na pozemku parc. č. XXX právnymi predchodcami žalobkýň platil princíp akcesority, teda všetko čo vzíde na pozemku, včítane stavieb a čo je s pozemkom pevne spojené, sleduje právny osud pozemku. Platila teda zásada vychádzajúca z princípu akcesority, že súčasťou pozemku je všetko, čo je s pozemkom prirodzeným alebo umelým spôsobom spojené. Išlo o princíp akcesorium selevit suum principale, z ktorého sa postupne vyvodila všeobecná zásada superficies solo cedit. Od tejto zásady je odvodená parémia, že stavba je súčasťou pozemku - aedificatio solo cedit, a táto zásada platila až do prijatia Občianskeho zákonníka z roku 1950. Nedôvodnou bola podľa odvolacieho súdu preto námietka žalovaných, že oni sú vlastníkami miestnosti, keďže vlastníctvo pozemku a stavby nemuselo a nemusí byť totožné.

18.2. Rovnako súd prvej inštancie v bode 28 uviedol, že o tom, že právní predchodcovia žalovaných mali vedomosť o spôsobe rozdelenia stavby ako aj o tom, kadiaľ prebieha hranica medzi stavbami svedčí aj to, že v konaní vedenom na tunajšom súde sp. zn. 9C/1732/80, ktoré začalo na návrh Dr. C. F. voči Z. F. a U. D. dňa 17.7.1980, bola ako príloha priložená Snímka z mapy evidencie nehnuteľností katastrálne územie V, list mapy č: X-X/XX zo dňa 30.1.1979, na ktorej je zakreslený pôdorys celej nehnuteľnosti, kde hranica medzi nehnuteľnosťou spolu s domom vo vlastníctve právnych predchodcov žalobkýň a nehnuteľnosťou, ktorá bola v podielovom spoluvlastníctve súrodencov F., je zakreslená ako rovná čiara, ktorá je svojím smerom a tvarom zhodná so zakreslením hranice na Geometrickom pláne A. X.. V ďalšom konaní vedenom na tunajšom súde o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva medzi právnymi predchodcami žalovaných pod sp. zn. 14C/364/1984, je na č.l. 82 spisu založené písomné podanie U. L. (matky žalobkyne 1/) a žalobkyne 1/ zo dňa 1.5.1987, v ktorom uviedli, že Z. F. obýva časť bytu, ktorá je z parcely č. XXX v ich vlastníctve, a žiadajú o navrátenie im patriacej časti bytu, za čo sú ochotné vrátiť Z. F. časť pivnice, ktorá je pod jeho domom. Písomné podanie bolo doručené súdu do spisu dňa 5.5.1987. Súd tak mal preukázané tvrdenie žalobkyne 1/, že touto písomnou výzvou vyzvali právnych predchodcov žalovaných na vypratanie spornej časti bytu. Rovnako v ďalšom konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k parcele č. I./X (predtým parcela č. I.), vedenom na súde pod sp. zn. 12C/106/94, sám navrhovateľ Z. F. nar. v roku 1923, na strane č.2 návrhu zo dňa 14.4.1994 píše: „V zadnej časti parcele sa nachádza asi 150 rokov stará stavba slúžiaca na bývanie. Predmetom kúpy bola iba časť z tejto súvislej stavby a to deliacou čiarou ako je vyznačená na geometrickom pláne, ktorý spracoval dňa 20.4.1948 A. A. X., ako podklad k uzavretiu kúpnej zmluvy. Dôkaz: geometrický plán zo dňa 20.4.1948.“

18.3. V bode 29 súd prvej inštancie konštatoval, že Geometrickým plánom A. X. č. XXX/XXXX zo dňa 20.4.1948, ktorý bol súčasťou kúpnych zmlúv z roku 1948, došlo v rámci kúpy nehnuteľnosti pôvodne vedenej v pozemkovoknižnej vložke č. XXX nielen k rozdeleniu pozemku na parcely č. XXX a č. XXX, ale aj k rozdeleniu stavby na dve samostatné, pričom hranica prechádza aj zastavanou časťou a to takým spôsobom, že sporná časť miestnosti je súčasťou domu súp. č. XXX vo vlastníctve žalobkýň. Ak teda túto časť užívajú žalovaní a predtým ich právní predchodcovia, užívali ju a užívajú bez právneho dôvodu.

18.4. Dovolací súd taktiež poukazuje na to, že nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré dovolatelia

naznačujú v dovolaní, nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Súdna prax sa ustálila na názore, že ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania (viď R 42/1993, ale aj rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/85/2010, 1Cdo/18/2011, 3Cdo/268/2012, 4Cdo/314/2012, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/104/2010, 7Cdo/248/2012). Dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

18.5. Odvolací súd rovnako relevantným a dostatočným spôsobom v bode 14. uviedol, že žalobcom - aktívne legitimovanou osobou je vždy vlastník veci a žalovaným je ten, kto má vec vo faktickej moci (v držbe alebo detencii) bez právneho dôvodu. Pasívnu legitimáciu v danej veci má ten, kto má spornú vec fakticky vo svojej moci, a aj keď ju môže vydať resp. vypratať, neprávom to odopiera urobiť. Určenie pasívne legitimovanej osoby je tradičným problémom reivindikácie. Žalovaným má byť ten kto má vec u seba, detentor, ale aj držiteľ, teda ten, kto má možnosť vec vydať. Vychádza sa z toho, že detentor vec užíva so súhlasom držiteľa, detentor si neuplatňuje vlastnícke právo a ako žalovaný by mohol účel konania zmariť tým, že by vec kedykoľvek vrátil (prestal užívať) držiteľovi. Preto je podľa odvolacieho súdu dôvodné za pasívne legitimovaných považovať v danej veci žalovaných, držiteľov miestnosti majúcej sa vypratať, keď prístup do tejto miestnosti vedie len z ich nehnuteľnosti. Je irelevantné, kto v skutočnosti miestnosť užíva, keďže ju môže užívať len so súhlasom (vo forme umožnenie prístupu) žalovaných.

19. V reakcii na dovolacie argumenty žalovaných dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Žalovaní preto neopodstatnene namietajú, že im odvolací súd nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňovala im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky dovolacie námietky uvedené v dovolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o dovolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

20. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalovaní sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožnili, a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa ich predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení napadnutej časti rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasil a nestotožnil sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

21. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že odvolací súd v konaní nepostupoval spôsobom, ktorý by bol v rozpore s kogentnými procesnými ustanoveniami, a ktorým by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolací súd konštatuje, že dovolatelia nedôvodne namietali existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto ich dovolanie podľa § 447 písm. c) CSP v tejto časti ako neprípustné odmietol.

22. Dovolatelia vyvodzujú prípustnosť svojho dovolania aj z ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

23. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

23.1. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

24. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

25. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna, nie skutková otázka. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú, ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, ako aj o otázku procesnoprávnú, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad 1Cdo/126/2017, 1Cdo/206/2017, 1Cdo/208/2016, 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 3Cdo/132/2017, 4Cdo/14/2017, 4Cdo/89/2017, 4Cdo/207/2017, 7Cdo/20/2017, 8Cdo/186/2016, 8Cdo/78/2017, 8Cdo/221/2017).

26. Pokiaľ procesná strana v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, nevymedzí právnu otázku, ktorá v dovolacom konaní ešte nebola vyriešená, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach, ktorú otázku, a ktoré rozhodnutia mal dovolateľ na mysli. V opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo byť neefektívne a nedosahujúce zákonom predpokladaný cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky a nekonkretizovania podstaty právnej otázky, nemôže najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd. V opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný svojvoľný dovolací prieskum priechiaci sa nielen, vo všeobecnosti, novej koncepcii právnej úpravy dovolania a odvolacieho konania zvolenej v CSP, ale konkrétne aj cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj 3Cdo/6/2017).

27. Nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP, je konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa odvolací súd riešil nesprávne. Najvyšší súd uvádza tiež to, že pokiaľ dovolateľ namieta nesprávnosť alebo nepodloženosť niektorých skutkových záverov súdov, neprípustne tým predkladá na dovolací prieskum skutkové, nie právne otázky. Dovolací súd je pritom viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

28. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú, (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú, (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázkou relevantnou podľa tohto ustanovenia môže byť len právna otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázky síce riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace základ ich rozhodnutí, nemajú relevanciu v zmysle tohto ustanovenia. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.

29. Dovolací súd poukazuje aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj len ústavný

súd) zo 14. apríla 2022 sp. zn. I. ÚS 215/2022-15, ktorý uviedol, že :... „k odmietnutiu dovolania pre nesplnenie náležitostí zadefinovania dôvodu prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku, ústavný súd považuje za potrebné dodať, že aj keď jeho súčasná judikatúra uprednostňuje materiálny prístup k vymedzeniu dovolacích dôvodov zo strany najvyššieho súdu (I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 479/2021), dovolací súd si bez náležitého vymedzenia právnej otázky dovolateľom nemôže túto otázku vyabstrahovať z dovolania sám (II. ÚS 291/2021). Ústavne konformné riešenie vyžaduje, „aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala a takisto aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré pokladá dovolateľ za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť...“ Sťažovateľ, resp. jeho advokát „preto musí pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie namietaného nesprávneho právneho posúdenia spornej právnej otázky.“ (I. ÚS 115/2020).“

30. Vo svetle horeuvedeného pristúpil dovolací súd k preskúmaniu prípustnosti podaného dovolania z hľadiska jeho obsahu, vymedzeného dovolateľmi.

31. Dovolatelia ako právnu otázku vo svojom dovolaní uviedli: „či v závislosti od okolností konkrétneho prípadu časť miestnosti môže byť spôsobilou predmetom vydržania.“ Žalovaní sa nestotožňujú s právnym názorom odvolacieho súdu, že sporná časť miestnosti je súčasťou hlavnej stavby žalobkyní, a že sporná časť miestnosti nie je spôsobilou byť predmetom občianskoprávných vzťahov a ani predmetom vydržania.

32. Z námietok dovolateľov vyplýva, že v danom prípade ide o otázku skutkovú. Dovolatelia preto nesprávne právne posúdenie veci odôvodňujú spochybnením skutkových zistení, ku ktorým dospeli súdy nižších inštancií. Dovolací súd zdôrazňuje, že táto v dovolaní nastolená otázka, ktorá má skutkovú (nie právnu) povahu, nemôže byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP a nemôže viesť k založeniu prípustnosti dovolania žalovaných v zmysle tohto ustanovenia.

32.1. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec. S istým zjednodušením možno konštatovať, že otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad (3Cdo/218/2017, 3Cdo/150/2017, 4Cdo/7/2018, 4Cdo/32/2018, 7Cdo/99/2018).

33. Dovolací súd zastáva názor, že zistenie skutkového stavu, či dovolateľmi špecifikovaná časť stavby môže byť spôsobilým predmetom občianskoprávných vzťahov a predmetom vydržania je otázkou skutkovou a jej riešenie jednoznačne vychádza zo skutkových zistení zodpovedajúcich tomu-ktorému prípadu. Zodpovedanie predmetnej otázky je výsledkom vykonaného dokazovania v danom spore. Odvolací súd dospel k záveru, že v prípade časti miestnosti majúcej sa vypratať sa nejedná o samostatnú vec, miestnosť nemá vlastné základy, využíva nosné konštrukcie rodinného domu žalobkyní, a že táto miestnosť ako súčasť veci nie je spôsobilým predmetom občianskoprávného vzťahu.

33.1. Odvolací súd vyhodnotil, „že časť miestnosti, ktorej vypratania sa žalobkyne domáhajú je súčasťou ich stavby rodinného domu, je stavebne závislá na ich rodinnom dome a navyše táto miestnosť ani nemôže byť zapísaná v katastri nehnuteľností. Podľa skutkových zistení súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu sporná časť miestnosti nemá vlastné základy ani spodné či vrchné steny, využíva nosné konštrukcie rodinného domu žalobkyní, a to ako podlahu, tak i strop. Z toho nesporne vyplýva vzájomný stavebnotechnický vzťah medzi prízemím objektu a strechou objektu, povalou objektu... Súčasť veci zdieľa právny osud veci hlavnej a nie je možné samostatne vydržať miestnosť v rodinnom dome. Žalovaní sa nikdy nemohli stať vlastníckymi miestnosti, nemohli nadobudnúť vlastnícke právo k súčasti domu žalobkyní.“ Tým, že dovocatelia sa nestotožňujú so závermi odvolacieho súdu, ktorý

odobril postup súdu prvej inštancie, v podstate spochybňujú jeho skutkové závery.

33.2. Uvedené odôvodnenie dovolania podaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a samotná polemika dovolateľov s rozhodnutím odvolacieho súdu však nepredstavuje vymedzenie právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP. K tomu dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu pod príslušnú právnu normu, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri právnom posúdení veci však rieši právne otázky, nie skutkové, preto nemožno dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie veci odôvodniť spochybnením skutkových záverov odvolacieho súdu, ktorých riešenie predchádzalo riešeniu právnych otázok. Preto námietky dovolateľov týkajúce sa spochybňovania skutkových zistení a skutkových záverov považuje dovolací súd za neopodstatnené. Navyše, úlohou odvolacieho súdu v rámci dovolacieho konania nie je riešenie skutkových otázok, pretože dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

34. Dovolatelia, ako už bolo uvedené vyššie, konkrétne nevymedzili právnu otázku, len od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, nakoľko išlo o otázku skutkovú. Takáto otázka nemôže byť relevantná ani z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP a nemôže viesť k založeniu prípustnosti dovolania žalovaných v zmysle tohto ustanovenia.

35. Dovolací súd preto konštatuje, že prípustnosť dovolania uplatneného dovolateľmi podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP nie je daná. Preto dovolací súd dovolanie žalovaných v danej časti odmietol v zmysle § 447 písm. f) CSP.

36. Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie podané žalovanými podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nie je prípustné, preto ho odmietol podľa § 447 písm. c) CSP a podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP z dôvodu, že dovolateľmi formulovaná otázka nepredstavuje vymedzenie právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ho odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

37. Žalobcovia boli v dovolacom konaní úspešní, preto im dovolací súd na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

38. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.